

TARAS SHEVCHENKO NATIONAL UNIVERSITY OF KYIV

FACULTY OF GEOGRAPHY

Department of Regional Studies and Tourism

SYLLABUS

SCIENTIFIC SEMINAR ON GLOCALIZATION: CURRENT ISSUES OF GLOBAL AND REGIONAL STUDIES, SUSTAINABLE DEVELOPMENT /

Науковий семінар з актуальних проблем сталого розвитку, географічного країнознавства та глобальних досліджень: глокалізація

for students of

Field of knowledge **10 Natural Sciences**
Subject field **106 Geography**
Degree **Master**
Education and training programme **GEOGLOBALISTICS AND REGIONAL STUDIES**
Course type **Mandatory components of ESP**

Type of enrolment	full time
Academic year	2018/2019
Semester	4
ECTS	12
Language of teaching, learning and assessment	English
Form of accomplishment control	Pass-fail examination

Lecturers and instructors:

Liubitseva Olga Oleksandrivna, DSc., Professor of Regional Studies and Tourism Department

Tukalenko inna Anatoliivna, PhD, Associate Professor of Department of Political Science

Khilchevska Iryna Gennadiievna, PhD, Associate Professor of Regional Studies and Tourism Department

Prolonged: 20_____/20____ ac.year _____ (_____) «__» 20__.

20_____/20____ ac.year _____ (_____) «__» 20__.

Kyiv – 2019

Prepared by:

Liubitseva Olga Oleksandrivna, DSc., Professor of Regional Studies and Tourism Department

Kiptenko Viktoriia Kostiantynivna, PhD, Associate Professor of Regional Studies and Tourism Department

Tukalenko inna Anatoliivna, PhD, Associate Professor of Department of Political Science

Khilchevska Iryna Gennadiivna, PhD, Associate Professor of Regional Studies and Tourism Department

APPROVED

Head of Regional Studies and Tourism
Department

O.O.Liubitseva

Minutes № 1 of «10» September 2019

Approved by the scientific and methodical commission of Geography Faculty

Minutes of «01» October 2019 №2

Head of scientific and methodical commission S.P. Zapototskyi

« _____ » _____ 2019

INTRODUCTION

1. The discipline **aims** at developing knowledge, skills and attitudes relevant to long-term use of current trends in the development of geographical science and education at national and international levels, effective (informed, competent) democratic interaction of citizens pursuing the sustainable development.

2. Prerequisites for mastering or choosing a course (*if applicable*):

1. Successful mastering of the disciplines under the educational scientific program "Geoglobalistics and Regional Studies"

2. Basic knowledge of what democracy is, the role of government and citizen in democratic society, their interaction, human rights, human rights protection mechanisms and the role that civil society plays in monitoring and cooperating with government).

3. Basic knowledge on sustainable development concept, goals (targets) of sustainable development.

4. Ability to think critically and analyse information, consider issues from different points of view, take reasoned decisions and reach consensus, work in team to reach the objectives.

3. **Course summary:** this scientific seminar goal is to synthesize epy knowledge of the subject of geoglobalistics and regional studies, understanding of global space-time transformations and patterns of functioning of the world system with the practice contemporary scientific research, effects of glocalization (including Ukrainian cases) and the practice of effective (informed, competent) democratic interaction of citizens grounded sustainable development principles.

4. **Objectives:** to provide students with the opportunity to develop research skills, critical analysis in particular, by identifying current issues of global and regional studies and sustainable development; integrating the geographical knowledge in solving problems of interdisciplinary nature, sustainable development in particular, like adaptation of country's development (including Ukraine) to global transformations of the world system; a comprehensive system of knowledge about the history and conceptual foundations of democratic governance, human rights, public participation; to develop the ability to search and critically process information, to interact effectively with people of different views and beliefs; to form an understanding of the importance of democratic public participation; to form a readiness for motivated involved in solving social problems (achieving the goals of sustainable development in particular) and ability to use public participation tools available in Ukraine for this purpose.

5. Learning outcomes of the discipline:

Learning outcomes (1. to know; 2. To be able; 3. communication; 4. autonomy and responsibility*)		Forms (and/or methods and tools) of teaching and learning	Methods of assessment and threshold evaluation criterion (if applicable)	Share of the final grade
Code	Learning outcome			
1.1	Understanding of evolution and current trends in the development of geographical science and education at national and international levels. Ability to use them in solving professional tasks of an interdisciplinary nature.	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Analytic note, discussion, pass-fail examination</i>	5
1.2.	Understanding of current issues of global global studies and research problems of geographical country studies, providing the ability of geospatial vision of the world picture at the global, regional and country level.	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Analytic note, discussion, pass-fail examination</i>	5
1.3	Ability to use existing general and specific geographical and interdisciplinary theoretical models and practices in research activities, critical thinking.	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Analytic note, discussion, pass-fail examination</i>	5
1.4	Understand the conceptual principles of sustainable development and the specifics of economic, environmental and social elements of sustainable development.	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Analytic note, discussion, pass-fail examination</i>	5
1.5	Know the indicators and mechanisms for strategic planning for sustainable development at global, regional (including EU monitoring system), national and local levels.	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Analytic note, discussion, pass-fail examination</i>	5
1.6	To know geospatial features (regional differentiation) of sustainable development at global, regional (in particular EU monitoring system), national, local levels	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Analytic note, discussion, pass-fail examination дискусія, залік</i>	5
1.7	The role of government and citizen in a democracy	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Discussion</i>	5
1.8	Mechanisms of human rights protection	Seminar, consultations, self-preparatory	<i>Discussion</i>	5

		and team-work		
1.9	The place and roles of civil society and the individual citizen in democracy framework	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Discussion</i>	5
2.1.	Ability to search and process various sources of interdisciplinary information	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Discussion, individual case study-project, pass-fail examination</i>	5
2.2.	Ability to critically analyse information, consider issues from different perspectives, and take informed decisions	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Discussion, individual case study-project, pass-fail examination</i>	5
2.3	Ability to work in a team to achieve a goal, engage effectively with people of different views and beliefs.	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Oral presentation, discussion</i>	5
2.4	Ability to identify and research current issues of social development, apply contemporary approaches in social , political science, geographical country studies and global studies to develop recommendations for their solution	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Oral presentation, discussion, individual case study-project, pass-fail examination</i>	5
2.5	Ability to use methods and technologies of spatial geographical information processing, to have basic skills in using GIS technologies, mapping and geographical modeling.	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work та групова робота	<i>Oral presentation, discussion, individual case study-project, pass-fail examination</i>	5
2.6	To be able to analyze and synthesize the problems of sustainable development of countries and industries using indicator tools, and to identify geospatial features (regional differences) of sustainable development, in Ukraine in particular.	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Oral presentation, discussion, individual case study-project, pass-fail examination</i>	5
2.7	Ability to apply public participation tools to address societal issues	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Oral presentation, discussion, individual case study-project, pass-fail examination</i>	5
3.1	Ability to substantiate and present your own opinion	Seminar, consultations, self-preparatory	<i>Oral presentation, discussion, individual case study-project,</i>	10
3.2	Ability to actively listen and discuss			

3.3	Ability to clearly explain complex societal problems, encourage others to take joint action to solve them	and team-work	<i>pass-fail examination</i>	
3.4.	Ability to communicate effectively with stakeholders to resolve issues			
3.5	Ability to communicate in native and foreign language (s), both verbally and in writing			
4.1	Ability to take informed decisions about participation in social processes, being aware of the consequences of this	Seminar, consultations, self-preparatory and team-work	<i>Oral presentation, discussion, individual case study-project, pass-fail examination</i>	10
4.2	Ability to consciously perform civic responsibilities and respect human rights			
4.3	To demonstrate responsibility for own statements and actions			
4.4	To be aware of the environmental and social responsibility of the individual, business, community as an indispensable condition for the functioning of a sustainable democratic society			

6. Correlation of learning outcomes of the discipline with the programmed results of education and training

Learning outcomes of the discipline (code)	1.1 – 1.3	1.4 – 1.5	1.6 – 1.9	2.1 – 2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	3.1 - 3.5	4.1 - 4.4
programmed results of education and training										
PR1 To apply basic knowledge of geoglobalics and regional studies, understanding of the basic global spatial-temporal transformations and regularities of the functioning of the world system.	+	+		+	+	+			+	+
PR2 To apply existing general and special geographic and interdisciplinary theoretical models and practices, methods of integrating geographic knowledge into professional activities in solving professional tasks ensuring the imperative of sustainable development and preservation of the diversity of the environment.		+	+			+	+		+	+
PR-4 To apply in practice the knowledge of the main geospatial peculiarities and global features of human activity, their geographical indications, principles and key indicators of sustainable development, global, regional and local risks, inequalities	+	+		+	+	+	+		+	+

and geoconflictology.										
PR-6 To apply knowledge of global demographic, human, geo-economic and geopolitical transformations of the world system and the peculiarities of their manifestation in countries and regions of the world in solving professional tasks.	+		+	+	+				+	+
PR-9 To apply in solving the interdisciplinary professional tasks the knowledge of modern developments in geographical science and education at the national and international levels.	+	+		+				+	+	+
PR-12 To apply theoretical knowledge and critical analysis in practical situations.	+	+	+	+			+	+	+	+
PR-13 Communicate in native and foreign language (-s) both verbally and in writing.	+	+	+	+		+	+		+	
PR-14 To identify, evaluate and perform the processing of spatial-temporal information, signs of global transformations of the world system, using standard methods of field and camera geographic research of regions, countries and world systems by methods of human geography, regional and global studies.	+	+			+	+	+			+
PR-15 To analyze the properties of the geographical environment and its global transformations at regional and local levels, using mapping, geographic modeling, designing, GIS technologies, specialized databases using network IT resources, and specialized software for solving professional problems.	+	+			+	+	+			+
R-18 To demonstrate skills of effective interpersonal interaction and teamwork, respect and appreciation for diversity, multiculturalism, gender equality, information and communication technologies usage.	+	+	+	+			+	+	+	+
PR-19. To demonstrate the ability to learn and to be trained, to search and study various sources of geographic and interdisciplinary information, to combine criticality and self-criticism, and commitment to security.	+	+	+				+	+	+	+
PR-20. To act professionally, safely and tolerantly on the basis of ethical considerations (motives), to demonstrate social responsibility and civic consciousness in different natural, socio-economic and ethno-cultural conditions, pursuing certainty and persistence on the tasks and responsibilities taken and the			+	+			+	+	+	+

desire to preserve the environment and its diversity.										
---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. Assessment scheme:

7.1. Students' results assessment: the level of achievement of all the planned learning outcomes is determined by the results of the seminars, self-preparatory and individual assignments, analytic notes, discussions during the seminars and individual case study-project.

The proportion of learning outcomes evaluation in the final grade given the successful mastering of the discipline comprises as follows

- ✓ Learning outcomes – **1.1. – 1.9. (knowledge)** – up to 5% per each
- ✓ Learning outcomes – **2.1-2.7 (to be able to)** - up to 5% per each
- ✓ Learning outcomes – **3 (communications)** – up to 10%
- ✓ Learning outcomes – **4 (autonomy and responsibility)** – up to 10%

7.1. Forms of evaluation: The course consists of *three parts*. Each one is finalized by the individual case study-project. Classes are held in the form of seminars. The course accomplishment certifies pass-fail examination.

Throughout-the term students present analytic notes and discuss them during the seminars in accordance with the classes schedule. Results are summarized after each module accounting for defense of presentation of the results of individual case study-project. The successful accomplishment grade is at least 60% of the maximum possible score.

Final assessment in the form of pass-fail examination. The maximum score for the pass-fail examination constitutes 40 points, the minimum score added to the semester grade is **24 points** (60% of maximum score for pass-fail examination). Students, who scored less than *critical level* (20 points) are not admitted to pass-fail examination. Recommended minimum for pass-fail examination admission *constitutes 36 points*

Throughout-the term assessment scores:

1. **Analytic notes** – 25/12 points
2. **Oral presentations at seminars** - 25/12 points
3. **Discussion at seminars** – 25/12 points
4. **Presentation and defense** of individual case-study-projects– 40/24 points

7.2 Organization of assessment: all types of assignments and work, including oral presentations at seminars, discussion, self-preparatory assignments (analytic notes) and presentation and defense of individual case-study-projects are evaluated on a day-by-day schedule. All the analytic notes and media-presentations of the individual case-study-project are required without excuse. Pass-fail examination certifies defense of the individual case-study-project.

7.3 Grading scale

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. The structure of the discipline. Thematic plan of seminars

#	Topic*	Hours		
		lectures	seminars	Self-preparatory assignments
<i>Part 1. Current issues of regional and global studies</i>				
1	Introduction Topic 1. Geography priority areas in the globalize world: the paradigm of the sustainable development, the noosphere-ecological paradigm, spatio-temporal paradigm, regional paradigm		4	14
2	Topic 2. Alternatives to conventional regional studies: concept of problem-centered regional (country) studies, integration of global issues into subject area of regional (country) studies, the concept of environment for development, the concept of geographical structure of the country/ region, culture and image focus of country (regional) studies.		4	14
3	Тема 3. Globalistics and globalization studies: global evolutionism, global processes, systems and issues, logics of world development; global cycles, trends, risks and problems.		4	14
4	Тема 4. Glocalization:dialectics of local-global relations: діалектика відношень локальне-глобальне: uncertain future of global capitalism, advanced countries in anticipation of a new "economic" miracle, currency wars, why nations are declining, economy of poverty, multi-faces of globalization		4	14
5	Topic 5. Global studies and worldview models: perspectives and new world order, political order and political decay, the world in a disarray, power of networks, Come On! Capitalism, shortsightedness, population and the destruction of the planet.		4	14
	Presentation of the individual case study-project		8	20
<i>Part 2. Current issues of sustainable development</i>				
6	Topic 6. Scientific and educational dimensions of sustainable development. Human development as a key factor and parameter of social progress.		4	14
7	Topic 7. Social mobilization for sustainable local development. Strategic planning for sustainable local development.		4	14
8	Тема 8 Economic growth and sustainable development. Environmental issues in the context of sustainable development.		4	14
9	Topic 9. Indicator analysis of sustainable		4	14

	development			
10	Topic 10. Ukraine's path to sustainable development		4	14
	Presentation of the individual case study-project		8	20
<i>Частина 3. Демократія: від теорії до практики</i>				
11	Topic 11. Theoretic foundations of democratic rule. Principles of democracy.		4	14
12	Topic 12. Human rights. Mechanisms of human rights protection		4	14
13	Topic 13. Constitutionalism, liberal democracy and Ukraine. System of democracy in Ukraine and mechanisms of its operationalization.		4	14
14	Topic 14. Features of civil society. The role of civil society in democratic reforms in eastern Europe. Challenges for civil society.		4	14
15	Topic 15. Citizenship and democracy. What is a "good" citizen. Active civilian participation		4	14
	Presentation of the individual case study-project		8	20
	Total		84	270

In total обсяг 360 hours, including:

Seminars – **84 hours**

Self-preparatory assignments – **270 hours**

Consultations – **6 hours**

9. Recommended Literature:

Part 1.

Basic:

1. Acemoglu Daron and Robinson James A. Why Nations Fall. The Origins of Power, prosperity, and Poverty. Crown Business. New York, 2012.
2. Banerjee Abhijit V. and Duflo Esther. Poor Economics. A radical Rethinking of the Way to Fight Global Poverty. Public Affairs. New York, 2011.
3. Berger Peter L and Huntington Samuel P. Many Globalizations. Cultural diversity in the Contemporary World. Oxford University Press, Inc. USA. 2002.
4. Ernst Ulrich von Weizsaecker and Anders Wijkman. Come on! Capitalism, Short-Termism, population and the Destruction of the Planet – A Report to the Rome Club. Springer, 2018.
5. Fukuyama F. Political Order and Political Decay. From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy. Farrar, Straus and Giroux, 2014.
6. Grewal David Singh. E-Work Power. The Social Dynamics of Globalization. Yale University Press. New Haven&London. 2008.
7. Haas R. A world in Disarray. American Foreign Policy and the Crisis of the Old Order. Penguin Press. New York. 2017.
8. Lindsey Brink. Against the Dead Hand. The Uncertain Struggle for global Capitalism. John Wiley&Sons, Inc., 2002.
9. Rickards James. Currency Wars. The Making of the Next Global Crisis. Portfolio/Penguin. New York, 2011.
10. Sharma Ruchir. Breakout Nations. In Pursuit of the Next Economic Miracles. Penguin Books. London, 2013.
11. The Dictionary of Human Geography/edited by Derek Gregory... [et al.] – 5th ed. John Wiley and Sons. 2009.

Part 2.

Basic:

1. Accelerating Climate Action: Refocusing Policies Through a Well-Being Lens. – OECD, 2019. - 193 pp. - https://www.oecd-ilibrary.org/environment/accelerating-climate-action_2f4c8c9a-en
2. Climate action and support trends. - United Nations Climate Change Secretariat, 2019. – 40 pp. - https://unfccc.int/sites/default/files/resource/Climate_Action_Support_Trends_2019.pdf
3. Climate Change and Land: An IPCC Special Report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems. – IPCC, 2019. – 43 pp. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2019/08/4.-SPM_Approved_Microsite_FINAL.pdf
4. Ekins P., Gupta J., Boileau P. Global Environment Outlook – 6: Healthy planet, healthy people. – UK: Cambridge University Press, 2019. - <https://content.yudu.com/web/2y3n2/0A2y3n3/GEO6/html/index.html?origin=reader>
5. Emissions Gap Report 2019: UN Environment Programme. - <https://www.unenvironment.org/resources/emissions-gap-report-2019>
6. Engelbrecht H. 250 Years of Industrial Consumption and Transformation of Nature. - Sharjah : Bentham Science Publishers, 2017. – 285 pp.
7. Leichenko Robin, O'Brien Karen. Climate and Society: Transforming the Future by. - Cambridge: Polity Press, 2019. - 250 pp.
8. Letcher Trevor M. Climate Change: Observed impacts on Planet Earth
9. Report of the Secretary-General on the 2019 Climate Action Summit and the Way Forward in 2020. – 38 pp. https://www.un.org/en/climatechange/assets/pdf/cas_report_11_dec.pdf

10. The Heat Is On: Taking Stock of Global Climate Ambition. NDC Global Outlook Report 2019 - UNDP, 2019. - 36 pp. - https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/environment-energy/climate_change/ndc-global-outlook-report-2019.html
11. Towards the Circular Economy: Accelerating the scale-up across global supply chains. Prepared in collaboration with the Ellen MacArthur Foundation and McKinsey & Company 2014/ [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_ENV_TowardsCircularEconomy_Report_2014.pdf
12. Unlocking the inclusive growth story of the 21st century. The New Climate Economy: - The Global Commission on the Economy and Climate. - 208 pp. - <https://newclimateeconomy.report//2018>

Part 3.

Basic:

1. Dalton R. Citizenship Norms and the Expansion of Political Participation / Russel J. Dalton. // Political Studies. - 2008. - №56. - С. 76-98.
2. Democracy Index 2017: Free speech under attack [Електронний ресурс] // The Economist Intelligence Unit. - 2018. - Режим доступу до ресурсу: http://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/Democracy_Index_2017.pdf.
3. Diamond L. "Rethinking Civil Society: Toward Democratic 33 Consolidation / Larry Diamond. // Journal of Democracy. - 1994. - №5. - С. 4-17.
4. How Can Citizens Participate? We the People: The Citizen & the Constitution [Електронний ресурс] // The Center for Civic Education, 2nd Edition. - 1998. - Режим доступу до ресурсу: <http://www.civiced.org/resources/curriculum/lesson-plans/456-how-can-citizens-participate>.
5. O'Brien E. Democracy for All: Human Rights and Street Law Legal Literacy Programs [Електронний ресурс] / Edward L. O'Brien. - 2014. - Режим доступу до ресурсу: <http://www.nyslawreview.com/wp-content/uploads/sites/16/2014/11/OBrien.pdf>.
6. Westheimer & Kahne. What Kind of Citizen, the Politics of Educating for Democracy / Westheimer & Kahne. // American Educational Research Journal. - 2004. - №41. - С. 237-269.
7. Wiener P. Dictionary of the History of Ideas: Studies of Selected Pivotal Ideas / Philip P. Wiener, 1973. - (Constitutionalism). - С. 485, 491-492.
8. Young W. Civic Virtue and Western Civilization [Електронний ресурс] / William Young // National Association of Scholars. - 2011. - Режим доступу до ресурсу: https://www.nas.org/articles/civic_virtue_and_western_civilization.
9. Антонович М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: Монографія / М. Антонович - К.: Видавничий дім "KM Academia", 2000. - С. 27.
10. Демократія: від теорії до практики / [Г. Берроуз, І. Совсун, С. Буров та ін.]. - Київ, 2018.
11. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс] - Режим доступу до ресурсу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015.
12. Закон України "Про громадські об'єднання" [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 2013. - Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
13. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). - 1997. - Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80?test=XX7MfyrCSgkyQdPIZiKEmxN8HI4Z6s80msh8Ie6>.
14. Закон України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини", 1998. - (Відомості Верховної Ради України (ВВР)). - С. 99.
15. Конституція України., 1996. - (Відомості Верховної Ради України (ВВР)). - С. 141.

16. Коэн Д.Л., Арато Э. Гражданское общество и политическая теория. – М.: Издательство «Весь Мир», 2003. – 784 с.
17. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
18. Постанова КМУ від 3 листопада 2010 р. N 996 "Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики" [Електронний ресурс]. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>.
19. Правові механізми взаємодії держави і громадянського суспільства в Україні: історичний досвід і виклики сучасності: наукова записка / [Горбатенко В.П. (кер. авт. кол.), Кресіна І.О., Кукуруз О.В., Тимошук В.П., Стрельцова О.В., Матвійчук Л.О.]. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2013. – 82 с.
20. Степаненко В. Громадянське суспільство в Україні. «Помаранчева» стадія становлення // Віче. – 2005. – №2. – С.49-55.
21. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини – Київ: Основа, 2017. – 44 с.
22. Цвих В. Громадянське суспільство. Навчально-методичний посібник / В. Цвих, О. Горбняк, В. Кобильник. – Кам'янець-Подільський: Абетка Світ, 2009. – 111 с.

Additional literature:

1. Hansen P. Hannah Arendt: Politics, History and Citizenship / Phillip Hansen., 2013.
2. IREX. Protect Yourself from the Flood of Information [Електронний ресурс] / IREX, Academy of Ukrainian Press, StopFake – Режим доступу до ресурсу: <https://www.irex.org/sites/default/files/pdf/citizen-media-literacy-project-trainer-manual.pdf>.
3. The U.S. Declaration of Independence [Електронний ресурс]. – 1776. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration-transcript>.
4. Tonge J. Does Citizenship Education Make Young People Better-Engaged Citizens? / J. Tonge, A. Mycock, B. Jeffery. // Political Studies. – 2012. – №60. – С. 578–602.
5. Weigle M. Civil Society in Reforming Communist Regimes: The Logic of Emergence / M. Weigle, J. Butterfield. // Comparative Politics 25. – 1992. – №1. – С. 1–23.
6. What is International Humanitarian Law? [Електронний ресурс] // International Red Cross. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: https://www.icrc.org/eng/assets/files/other/what_is_ihl.pdf.
7. Whipps H. What is the Magna Carta? [Електронний ресурс] / Heather Whipps. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.livescience.com/2458-magna-carta-changed-world.html>
8. Альтернативна енергетика України: особливості функціонування і перспективи розвитку : колект. моногр. каф. менедж. альтернат. джерел енергії / [Г. М. Калетнік та ін. ; за ред. проф. Г. М. Калетніка]. - Вінниця : Едельвейс і К, 2012. - 255 с.
9. Альтернативний звіт про реалізацію Україною положень конвенції ООН про права дитини 2002–2008 – К., 2009. – 90 с. – (Підготовлено громадськими організаціями України) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unicef.org/ukraine/report-ukr.pdf>.
10. Б. Цимбалістий. Тавро бездержавности. Політична культура українців. – Київ, 1994. – С. 58.
11. Багров Н.В. География в информационном мире. – К: Либідь, 2005.
12. Білявський Г.О. Основи екології : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Г.О. Білявський, Р.С. Фурдуй, І.Ю. Костіков. – 3-є вид. – Київ : Либідь, 2006. – 408с.
13. Борейко В. І. Економіка довкілля та природокористування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Борейко ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. - Рівне : НУВГП, 2011. - 254 с.

14. Гирия Г.В. «Кольорові революції» їх сутність та вплив на еволюцію політичних систем на прикладі України та Грузії // <http://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/32227/28896>
15. Горшков В.Г. Физические и биологические основы устойчивости жизни / Горшков В.Г. – М.: ВИНТИ. 1995 – XXVIII. - 472 с.
16. Грекова Б. Д. Правда Русская. II. Комментарии / Б. Д. Грекова – М., 1947. – (АН СССР). – С. 640.
17. Гречко Т.К., Лісовський С.А., Романюк С.А., Руденко Л.Г. Публічне управління в «Зелена» економіка крізь призму трансформаційних зрушень в Україні / Буркинський Б.В., Галушкіна Т.П., Реутов В.Є. – Одеса: ППРЕД НАН України – Саки: ПП «Підприємство Фенікс», 2011. – 348 с.
18. Забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку: [навч. посіб.] / Т.К. Гречко, С.А. Лісовський, С.А. Романюк, Л.Г. Руденко. – Херсон: Грінь Д.С., 2015. – 264 с.
19. Дарендорф Ральф. После 1989: Мораль, революция и гражданское общество. Размышления о революции в Европе. М.: Ad Marginem. 1998. - 272 с.
20. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навч. Пос.. - К.: Знання, КОО, 2002. - 203 с.
21. Договори і постанови прав і свобод військових між Ясновельможним Його Милості паном Пилипом Орликом, новообраним гетьманом Війська Запорізького, і між генеральними особами, полковниками і тим же Військом Запорізьким з повною згодою з обох сторін [Електронний ресурс]. – 1710. – Режим доступу до ресурсу: <http://gska2.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1710.html>.
22. Дронова О.Л. Запотоцький С.П. Сучасне природокористування: суспільно-географічний контекст : навчально-методичний посібник.–К.: Прінт-Сервіс, 2018. – 214 с.
23. Дронова О.Л. Фактори ризику техногенних надзвичайних ситуацій в Україні: Монографія /– К.: Інститут географії НАН України, 2011 – 270с.
24. Екологічний менеджмент: Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк.- Київ, Центр навчальної літератури, 2004.- 407 с.
25. Економіка природокористування : підручник / Хвесик М. А. [та ін.] ; [за ред. Хвесика М. А.]. - К. : Аграр Медіа Груп, 2013. - 333 с.
26. Економіка природокористування і охорона довкілля / НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України ; відп. ред. Б. М. Данилишин. - К. : [б.в.], 2005. - 376 с.
27. Жінки в добу змін, 1989-2009: Польща, Чеська республіка, Словаччина, Східна Німеччина та Україна // <https://ua.boell.org/sites/default/files/women-in-times-of-change-www.pdf>
28. Карпенко О. В. 13. Механізми формування та реалізації сервісно-орієнтованої державної політики в Україні : дис. докт. держ. упр. : 25.00.02 / Карпенко О. В. – К., 2016. – 466 с.
29. Кліменко О. М. Інвайронментальна економіка : навчальний посібник для студентів / О. М. Кліменко, М. А. Мащенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 176 с.
30. Кононенко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник / О.Ю. Кононенко. – К.: ДП «Прінт сервіс» , 2016. - 142 с.
31. Країнознавство: основи теорії: навч. посіб для студ.геогр. спец.вищ.навч.закл./Б.П.Яценко, В.К.Бабарицька.- К.: Либідь, 2009.
32. Куницька Ганна. Протестна активність як складова політичної участі <http://social-science.com.ua/article/285>
33. Лісовський С.А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку / С.А. Лісовський. – Житомир, 2007. – 108 с.
34. Лісовський С.А. Природа і суспільство: баланс інтересів на теренах України / С.А. Лісовський. - К.: Інститут географії, 2009. – 300 с.
35. Мартієнко А. І. Економіка природокористування: адміністративне управління :

- монографія / А. І. Мартієнко, Н. І. Хумарова ; НАН України, Ін-т проблем ринку та екон.-екол. дослідж. - Одеса : ІПРЕЕД НАНУ, 2017. - 300 с.
36. Мельник С. В. Економіка природокористування : навч. посіб. для студ. екол. спец. / С. В. Мельник. - О. : Наука і техніка, 2012. - 223 с.
37. Мюррей Р. Цель — Zero Waste. (Перев. с англ.). — М.: ОМННО «Совет Гринпис», 2004. — 232 с. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.greenpeace.org/russia/Global/russia/report/2004/6/zero-waste.pdf>
38. Наукові засади розробки стратегії сталого розвитку України: монографія / ІПРЕЕД НАН, ІГ НАН України, ІППЕ НАН України. — Одеса: ІПРЕЕД НАН України, 2012. — 714 с.
39. Олійник Я.Б. Основи екології: підручник /Я.Б.Олійник, П.Г.Шищенко, О.П.Гавриленко. — К.: Знання, 2012. — 558 с.
40. Олійник Я.Б., Запотоцький С.П., Пересекін В.М. Управління використанням природних ресурсів Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К.: ВГЛ «Обрії», 2008. — 284 с.
41. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням : Підручник для студ. екон. спец. вищих навч. закл. / заг. ред. Л. Г. Мельник, М. К. Шапочка. - Суми : Університетська книга, 2006. - 760 с.
42. Офіційний сайт Генеральної асамблеї ООН. Документи з питань сталого розвитку. [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.un.org/en/sections/what-we-do/promote-sustainable-development/index.html>
43. Офіційний сайт Міністерства екології та природних ресурсів України [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://menr.gov.ua>
44. Почепцов Г.Г. Віртуальні революції: використання віртуальних об'єктів при зміні влади / Г.Г. Почепцов // Політичний менеджмент. — 2004. — № 4 (7). — С.10—22. <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=29&c=443>
45. Права людини в Україні - 2008. Доповідь правозахисних організацій [Електронний ресурс] // Українська Гельсінська спілка з прав людини. — 2009. — Режим доступу до ресурсу: <http://khpg.org/files/docs/1246095196.pdf>.
46. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття» — Пер. з англ. - К.: Інтелсфера, 2000. — 360 с.
47. Розвиток біоорієнтованої економіки та підвищення економічної ефективності управління природокористуванням : монографія / [Талавіря М. П. та ін.]. - Київ ; Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2015. - 327 с.
48. Руденко В.П. Менеджмент природоохоронної діяльності: у 3-х част.: підручник / В.П.Руденко, М.Т.Гостюк, І.В.Кібіч та ін.. — Чернівці: Чернівецький національний університет, 2014. — 440 с.
49. Руденко В.П., Руденко С.В. Оцінка природно-ресурсного потенціалу України як основа менеджменту природоохоронної діяльності: Монографія / В.П.Руденко, С.В.Руденко. — Чернівці: Чернівецький національний університет, 2014. — 248 с.
50. Стан виконання в Україні положень «Порядку денного на ХХІ століття» (2002 — 2012) / За ред. Л.Г. Руденка — К.:Академперіодика, 2014. — 359 с.
51. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки»: монографія / В.Г. Потапенко ; [за наук. ред. д.е.н., проф. Є. В. Хлобистова]. — К. : НІСД, 2012. — 360 с.
52. Тарасова В.В., Малиновський А.С., Рибак М.Ф. Екологічна стандартизація і нормування антропогенного навантаження на природне середовище / заг.ред.професора В.В.Тарасової Навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 276 с.
53. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» №722/2019 від 30.09.2019 р. - Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>
54. Україна: поступ у ХХІ століття. Стратегія економічного та соціального розвитку

на 2000-2004 роки: послання Президента України до Верховної Ради України 2000 року (фрагмент статті) // Урядовий кур'єр. - 2000. - 23 лютого (№ 34). - С. 7

55. Фисун Александр. Политическая экономия «цветных» революций: неопатримониальная интерпретация // http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/staff_pol/books/fisun/fisun_prognosis.pdf

56. Царенко О. М. Основи екології та економіка природокористування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Царенко [и др.]. - Суми : Університетська книга, 2007. - 592 с.

57. Цілі сталого розвитку в Україні. - Електронний ресурс. Режим доступу: <http://sdg.org.ua/ua/sdgs-and-governments>

58. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017. – К.: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017. – 176 с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf

59. Якимчук А. Ю. Економіка природокористування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Ю. Якимчук, А. Л. Черній ; Нац. ун-т водного госп-ва та природокористування. - Рівне : [б. в.], 2010. - 274 с.

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** – формування у студентів необхідних знань, навичок та ставлень, пов'язаних зі здатністю використовувати у науково-дослідній та практичній професійній діяльності сучасних тенденцій розвитку географічної науки й освіти на національному й міжнародному рівнях. ефективною (поінформованою, компетентною) демократичною взаємодією громадян у суспільстві на засадах сталого розвитку.

2. **Вимоги до навчальної дисципліни.**

1. Успішне опанування дисциплін фахової підготовки за освітньо-науковою програмою «Географічне країнознавство та геоглобалістика»

2. Базові знання що таке «демократія», місце і роль влади та громадянина в умовах демократії, їхню взаємодію, права людини, механізми захисту прав людини і роль, яку відіграє громадянське суспільство у моніторингу діяльності уряду та співпраці з ним, а також яким чином воно допомагає громадянам індивідуально чи колективно досягати цілей.

3. Базові знання концепції сталого/стійкого/збалансованого розвитку, сутності цілей (завдань) сталого розвитку.

4. Вміння критично мислити та аналізувати інформацію, активно слухати, розглядати питання з різних позицій, приймати обґрунтовані рішення, а також досягати консенсусу та працювати спільно з іншими заради досягнення мети.

3. **Анотація навчальної дисципліни:** науковий семінар з актуальних проблем сталого розвитку, географічного країнознавства та глобальних досліджень: глокалізація покликаний синтезувати знання предмету геоглобалістики та географічного країнознавства, розуміння глобальних просторово-часових трансформацій та закономірностей функціонування світосистеми з практикою реалізації сучасних наукових досліджень, ефектами глокалізації (на прикладі країн світу, України зокрема) й практикою ефективної (поінформованої, компетентної) демократичної взаємодії громадян у суспільстві на засадах сталого розвитку.

4. **Завдання (навчальні цілі)** – надати студентам можливість розвинути навички науково-дослідної діяльності, критичного аналізу зокрема, у виявленні актуальних проблем глобальних досліджень, географічного країнознавства й сталого розвитку; інтеграції географічного знання при вирішенні завдань міждисциплінарного характеру, сталого розвитку зокрема, адаптації розвитку країн (у тч України) до глобальних трансформацій світосистеми; цілісну систему знань про історію та концептуальні засади демократичного урядування, права людини, громадську участь; сформувати вміння знаходити та критично аналізувати інформацію, ефективно взаємодіяти з людьми різних поглядів та переконань; сформувати розуміння важливості громадської участі у демократичній

державі; сформувати у студентів готовність долучатися до вирішення суспільних проблем (досягнення цілей сталого розвитку зокрема) та навчити використовувати для цього інструменти громадської участі, доступні в Україні.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. Вміти; 3. Комунікація; 4. Автономність та відповідальність*)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знання еволюції та сучасних тенденцій розвитку географічної науки і освіти на національному та міжнародному рівнях. Здатність їх використовувати у вирішенні професійних завдань міждисциплінарного характеру.	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Інформаційно-аналітична довідка, дискусія, залік	5
1.2.	Розуміння сучасних напрямів розвитку глобальних досліджень й актуальних дослідних проблем географічного країнознавства, що забезпечують здатність геопросторового бачення картини світу на глобальному, регіональному та по-країнному рівні.	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Інформаційно-аналітична довідка, дискусія, залік	5
1.3	Здатність до використання у науково-дослідній діяльності існуючих загальних та спеціальних географічних та міждисциплінарних теоретичних моделей та практик, критичного мислення.	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Інформаційно-аналітична довідка, дискусія, залік	5
1.4	Знати концептуальні засади сталого/стійкого/збалансованого розвитку та специфіку економічного, екологічного та соціального елементів сталого розвитку.	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Інформаційно-аналітична довідка, дискусія, залік	5
1.5	Знати індикатори та механізми стратегічного планування сталого розвитку на глобальному, регіональному (зокрема система моніторингу ЄС) , національному, місцевому рівні.	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Інформаційно-аналітична довідка, дискусія, залік	5
1.6	Знати геопросторові риси (регіональні відмінності) сталого розвитку в на глобальному, регіональному (зокрема система моніторингу ЄС) ,	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Інформаційно-аналітична довідка, дискусія, залік	5

	національному, місцевому рівні			
1.7	Роль влади та громадянина в умовах демократії	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Усні обговорення, дискусія, залік	5
1.8	Механізми захисту прав людини	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Усні обговорення, дискусія, залік	5
1.9	Місце та функції громадянського суспільства та окремого громадянина у демократії	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Усні обговорення, дискусія, залік	5
2. Вміння:				
2.1.	Пошук та опрацювання різних джерел міждисциплінарної інформації (ФК-2).	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Усні виступи, участь в дискусії, індивідуальне дослідження – проект, залік	5
2.2.	Критично аналізувати інформацію, розглядати питання з різних позицій та приймати обґрунтовані рішення	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Усні виступи, участь в дискусії, індивідуальне дослідження – проект, залік	5
2.3	Працювати спільно з іншими заради досягнення мети, ефективно взаємодіяти з людьми різних поглядів та переконань	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Усні виступи, участь в дискусії,	5
2.4	Ідентифікувати та досліджувати актуальні проблеми суспільного розвитку, застосувати сучасні підходи суспільствознавства, географічного країнознавства та глобальних досліджень до розробки рекомендацій щодо їх вирішення	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Усні виступи, участь в дискусії, індивідуальне дослідження – проект, залік	5
2.5	Здатність використовувати методи і технології обробки просторової географічної інформації, володіти базовими навичками використання ГІС-технологій, картографування і географічного моделювання (ФК-7).	Семінар, консультація, самостійна та групова робота	Усні виступи, участь в дискусії, індивідуальне дослідження – проект, залік	5
2.6	Вміти аналізувати та синтезувати проблеми сталого розвитку окремих країн та галузей господарств, використовуючи індикаторний	Семінар, консультація, самостійна та	Усні виступи, участь в дискусії, індивідуальне	5

	інструментарій, та виявляти на марко- та мезорівнях геопросторові риси (регіональні відмінності) сталості розвитку, у тч в Україні	групова робота	дослідження – проект, залік	
2.7	Застосовувати інструменти громадської участі для вирішення суспільних проблем	Семинар, консультація, самостійна та групова робота	Усні виступи, участь в дискусії, індивідуальне дослідження – проект, залік	5
3. Комунікація:				
3.1	Формувати власну думку (ставлення, позицію) та презентувати її	Семинар, консультація, самостійна та групова робота	Усні доповіді, участь в дискусії, індивідуальне дослідження – проект, залік	10
3.2	Активно слухати та дискутувати			
3.3	Чітко та зрозуміло пояснювати складні суспільні проблеми, спонукати інших до спільних дій для їх вирішення			
3.4	Ефективно комунікувати із зацікавленими сторонами задля вирішення проблемних питань			
3.5	Здатність спілкуватися рідною та іноземною (ними) мовою (вами) як усно, так і письмово			
4. Автономність та відповідальність:				
4.1	Самостійно приймати рішення щодо участі у суспільних процесах, усвідомлюючи наслідки, до яких це призводить	Семинар, консультація, самостійна та групова робота	Усні доповіді, участь в дискусії, індивідуальне дослідження – проект, залік	10
4.2	Свідомо виконувати громадянські обов'язки та поважати права людини			
4.3	Відповідати за власні висловлювання та вчинки			
4.4	Усвідомлювати екологічну та соціальну відповідальність особистості, бізнесу, громади як невід'ємної умови функціонування сталого демократичного суспільства			

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)										
	1.1 – 1.3	1.4 – 1.5	1.6 – 1.9	2.1 – 2.3	2.4	2.5	2.6	2.7	3.1 – 3.5	4.1 – 4.4	
ПР1 Застосовувати знання з геоглобалістики та географічного країнознавства, розуміння основних глобальних просторово-часових трансформацій та закономірностей	+	+		+	+	+			+	+	

функціонування світосистеми										
ПР-2 Застосовувати у вирішенні професійних завдань існуючі загальні та спеціальні географічні та міждисциплінарні теоретичні моделі та практики, методи інтегрування географічного знання у професійну діяльність, забезпечуючи імператив сталого розвитку та збереження різноманіття географічного середовища.		+	+			+	+		+	+
ПР-4 Застосовувати у практичній діяльності знання основних геопросторових особливостей та глобальних рис діяльності людини, їх географічної індикації, принципів та основних індикаторів сталого розвитку, глобальних, регіональних та місцевих ризиків, нерівності та геоконфліктології	+	+		+	+	+	+		+	+
ПР-6 Застосовувати у вирішенні професійних завдань знання глобальних демографічних, антропогенних, геоекономічних та геополітичних трансформацій світосистеми й особливостей їх прояву у країнах та регіонах світу	+		+	+	+				+	+
ПР-9 Застосовувати у вирішенні професійних завдань міждисциплінарного характеру знання сучасних тенденцій розвитку географічної науки і освіти на національному та міжнародному рівнях.	+	+		+				+	+	+
ПР-12 Застосовувати теоретичні фахові знання та критичний аналіз у практичних ситуаціях.	+	+	+	+			+	+	+	+
ПР-13 Застосовувати спілкування рідною та іноземною (ними) мовою (вами) як усно, так і письмово.	+	+	+	+		+	+		+	
ПР-14 Виявляти, оцінювати та виконувати обробку просторово-часової інформації, ознак глобальних трансформацій світосистеми, використовуючи стандартні методи польових та камеральних географічних досліджень регіонів, країн світу та світосистеми методами суспільної географії, географічно-країнознавчих та глобальних досліджень.	+	+			+	+	+			+
ПР-15 Аналізувати властивості географічного середовища та його глобальних трансформацій на регіональному й локальному рівнях, використовуючи картографування, географічне моделювання, проектування, ГІС-технології, спеціалізовані бази даних з використанням мережевих ІТ-ресурсів та спеціалізоване програмне забезпечення для	+	+			+	+	+			+

вирішення фахових задач.										
ПР-18 Демонструвати навички ефективної міжособистісної взаємодії та командної роботи, повагу та цінування до різноманітності, мультикультурності, гендерної рівності, вміння використовувати інформаційні і комунікаційні технології.	+	+	+	+			+	+	+	+
ПР-19 Демонструвати здатність вчитися і бути сучасно навченим, виконувати пошук та опрацювання різних джерел географічної та міждисциплінарної інформації, поєднувати критичність та самокритичність, демонструвати прихильність безпеці.	+	+	+				+	+	+	+
ПР-20 Діяти професійно, безпечно та толерантно на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально та громадянськи свідомо в різних природних, соціально-економічних та етнокультурних умовах, демонструючи визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків та прагнення до збереження навколишнього середовища та його різноманіття.			+	+			+	+	+	+

7. Схема формування оцінки: Форми оцінювання студентів: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами виконання завдань для самостійної роботи, підготовки аналітичних довідок, участі в обговореннях на семінарських заняттях та захисту індивідуального дослідження-проекту.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови опанування дисципліни на належному рівні така:

- ✓ Результати навчання – **1.1. – 1.9. (знання)** – до 5% за кожен
- ✓ Результати навчання – **2 (вміння РН 2.1.-2.7)** - до 5%
- ✓ Результати навчання – **3 (комунікація)** – до 10%
- ✓ Результати навчання – **4 (автономність та відповідальність)** – до 10%

7.2.Форми оцінювання студентів: У курсі передбачено 3 змістовні частини, за кожною з яких студент виконує індивідуальне завдання-проект. Заняття проводяться у формі семінарських занять. Завершується дисципліна заліком.

Упродовж семестру студенти презентують аналітичні довідки й обговорюють їх на семінарах за визначеним розкладом занять. За кожним тематичним модулем результати навчання підсумовуються з урахуванням захисту презентації результатів індивідуального дослідження – проекту. Умовою отримання позитивної результуючої оцінки з дисципліни є досягнення не менш як 60% від максимально можливої кількості балів.

Підсумкове оцінювання у формі заліку: максимальна кількість балів на заліку – 40 балів, мінімальна кількість балів, які додаються до семестрових – **24 бали (60% максимальної кількості балів, відведених на залік)**. Студенти, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум* – **20 балів** до складання заліку не допускаються. Рекомендований мінімум для допуску до заліку **36 балів**

Оцінювання:

5. Аналітичні довідки – 25/12 балів
6. Усні виступи на семінарах - 25/12 балів
7. Участь в дискусії на семінарах – 25/12 балів
8. Презентація та захист індивідуальних досліджень-проектів – 40/24 балів

7.2 Організація оцінювання: впродовж семестру здійснюється оцінювання усіх видів робіт, включаючи виступи на семінарах, участь в обговоренні, самостійну роботу (аналітичні довідки) і презентацію захист індивідуальних завдань, день у день у відповідності з розкладом занять. Усі аналітичні довідки й медіа-презентація результатів індивідуального-дослідження проекту здаються обов'язково.

Залік проводиться у формі захисту індивідуальних досліджень проектів.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план семінарських занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин		
		лекції	семінарські	Самостійна робота
Частина 1. Актуальні напрями географічного країнознавства й глобальних досліджень				
1	Вступ. Тема 1. Пріоритетні напрями географії у глобалізованому світі: парадигма сталого розвитку, ноосферно-екологічна парадигма, просторово-часова парадигма, регіональна парадигма		4	14
2	Тема 2. Альтернативи класичному країнознавству: концепція проблемного країнознавства, концепція поєднання країнознавства з вирішенням глобальних проблем людства, концепція середовища розвитку як предмету країнознавства, концепція «географічного країноустрою», культурно образне країнознавство.		4	14
3	Тема 3. Глобалістика й дослідження глобалізації: глобальний еволюціонізм, глобальні процеси, системи й проблеми; логіка світового розвитку; глобальні цикли; тенденції, ризики й проблеми		4	14
4	Тема 4. Глокалізація: діалектика відношень локальне-глобальне: невизначене майбутнє глобального капіталізму, передові країни в очікуванні нового «економічного» дива, валютні війни, чому нації занепадають, економіка бідності, багатоліка глобалізація		4	14
5	Тема 5. Глобальні дослідження й світоглядне моделювання: перспективи й новий світовий порядок, політичний порядок й політичний занепад, розхитаний світ, влада мереж, Come On! Капіталізм, недалекоглядність, населення і руйнування планети.		4	14
	Презентація індивідуального дослідження - проект		8	20
Частина 2. Актуальні проблеми сталого розвитку				
6	Тема 6. Науковий та освітній виміри сталого/стійкого/збалансованого розвитку. Людський розвиток як головний чинник і показник суспільного прогресу.		4	14
7	Тема 7. Соціальна мобілізація для сталого/стійкого/збалансованого місцевого розвитку. Стратегічне планування		4	14

	сталого/стійкого/збалансованого місцевого розвитку			
8	Тема 8 Економічне зростання і збалансований розвиток. Екологічні проблеми у контексті сталого/стійкого/збалансованого розвитку		4	14
9	Тема 9. Індикаторний аналіз сталого розвитку		4	14
10	Тема 10. Україна у контексті переходу на засади сталого/стійкого. збалансованого розвитку		4	14
	Презентація індивідуального дослідження - проект		8	20
<i>Частина 3. Демократія: від теорії до практики</i>				
11	Тема 11. Теоретичні засади основи демократичного урядування. Принципи демократії		4	14
12	Тема 12. Права людини. Механізми захисту прав людини		4	14
13	Тема 13. Конституціоналізм, ліберальна демократія та Україна. Система демократії в Україні та механізм її реалізації		4	14
14	Тема 14. Характеристики громадянського суспільства. Роль громадянського суспільства в демократичних реформах у Східній Європі. Виклики для громадянського суспільства		4	14
15	Тема 15. Громадянськість та демократія. Що таке «хороший» громадянин. Активне громадянське населення		4	14
	Презентація індивідуального дослідження - проект		8	20
	РАЗОМ		84	270

Загальний обсяг 360 год., в тому числі:

Семінарські заняття – **84 год.**

Самостійна робота – **270 год.**

Консультації – **6 год.**

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛИТЕРАТУРА

Частина 1.

Основна:

1. Acemoglu Daron and Robinson James A. Why Nations Fall. The Origins of Power, prosperity, and Poverty. Crown Business. New York, 2012.
2. Banerjee Abhijit V. and Duflo Esther. Poor Economics. A radical Rethinking of the Way to Fight Global Poverty. Public Affairs. New York, 2011.
3. Berger Peter L and Huntington Samuel P. Many Globalizations. Cultural diversity in the Contemporary World. Oxford University Press, Inc. USA. 2002.
4. Ernst Ulrich von Weizsaecker and Anders Wijkman. Come on! Capitalism, Short-Termism, population and the Destruction of the Planet – A Report to the Rome Club. Springer, 2018.
5. Fukuyama F. Political Order and Political Decay. From the Industrial Revolution to the Globalization of Democracy. Farrar, Straus and Giroux, 2014.
6. Grewal David Singh. Etnetwork Power. The Social Dynamics of Globalization. Yale University Press. New Haven&London. 2008.
7. Haas R. A world in Disarray. American Foreign Policy and the Crisis of the Old Order. Penguin Press. New York. 2017.
8. Lindsey Brink. Against the Dead Hand. The Uncertain Struggle for global Capitalism. John Wiley&Sons, Inc., 2002.
9. Rickards James. Currency Wars. The Making of the Next Global Crisis. Portfolio/Penguin. New York, 2011.
10. Sharma Ruchir. Breakout Nations. In Pursuit of the Next Economic Miracles. Penguin Books. London, 2013.
11. The Dictionary of Human Geography/edited by Derek Gregory... [et al.] – 5th ed. John Wiley and Sons. 2009.

Частина 2.

Основна:

13. Accelerating Climate Action: Refocusing Policies Through a Well-Being Lens. – OECD, 2019. - 193 pp. - https://www.oecd-ilibrary.org/environment/accelerating-climate-action_2f4c8c9a-en
14. Climate action and support trends. - United Nations Climate Change Secretariat, 2019. - 40 pp. - https://unfccc.int/sites/default/files/resource/Climate_Action_Support_Trends_2019.pdf
15. Climate Change and Land: An IPCC Special Report on climate change, desertification, land degradation, sustainable land management, food security, and greenhouse gas fluxes in terrestrial ecosystems. – IPCC, 2019. – 43 pp. https://www.ipcc.ch/site/assets/uploads/2019/08/4.-SPM_Approved_Microsite_FINAL.pdf
16. Ekins P., Gupta J., Boileau P. Global Environment Outlook – 6: Healthy planet, healthy people. – UK: Cambridge University Press, 2019. - <https://content.yudu.com/web/2y3n2/0A2y3n3/GEO6/html/index.html?origin=reader>
17. Emissions Gap Report 2019: UN Environment Programme. - <https://www.unenvironment.org/resources/emissions-gap-report-2019>
18. Engelbrecht H. 250 Years of Industrial Consumption and Transformation of Nature. - Sharjah : Bentham Science Publishers, 2017. – 285 pp.
19. Leichenko Robin, O'Brien Karen. Climate and Society: Transforming the Future by. - Cambridge: Polity Press, 2019. - 250 pp.
20. Letcher Trevor M. Climate Change: Observed impacts on Planet Earth
21. Report of the Secretary-General on the 2019 Climate Action Summit and the Way

Forward in 2020. – 38 pp.
https://www.un.org/en/climatechange/assets/pdf/cas_report_11_dec.pdf

22. The Heat Is On: Taking Stock of Global Climate Ambition. NDC Global Outlook Report 2019 - UNDP, 2019. – 36 pp. -
https://www.undp.org/content/undp/en/home/librarypage/environment-energy/climate_change/ndc-global-outlook-report-2019.html

23. Towards the Circular Economy: Accelerating the scale-up across global supply chains. Prepared in collaboration with the Ellen MacArthur Foundation and McKinsey & Company 2014/ [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www3.weforum.org/docs/WEF_ENV_TowardsCircularEconomy_Report_2014.pdf

24. Unlocking the inclusive growth story of the 21st century. The New Climate Economy: - The Global Commission on the Economy and Climate. – 208 pp. -
<https://newclimateeconomy.report//2018>

Частина 3.

Основна:

23. Dalton R. Citizenship Norms and the Expansion of Political Participation / Russel J. Dalton. // Political Studies. – 2008. – №56. – С. 76–98.

24. Democracy Index 2017: Free speech under attack [Електронний ресурс] // The Economist Intelligence Unit. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: http://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/Democracy_Index_2017.pdf.

25. Diamond L. "Rethinking Civil Society: Toward Democratic 33 Consolidation / Larry Diamond. // Journal of Democracy. – 1994. – №5. – С. 4–17.

26. How Can Citizens Participate? We the People: The Citizen & the Constitution [Електронний ресурс] // The Center for Civic Education, 2nd Edition. – 1998. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.civiced.org/resources/curriculum/lesson-plans/456-how-can-citizens-participate>.

27. O'Brien E. Democracy for All: Human Rights and Street Law Legal Literacy Programs [Електронний ресурс] / Edward L. O'Brien. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.nylslawreview.com/wp-content/uploads/sites/16/2014/11/OBrien.pdf>.

28. Westheimer & Kahne. What Kind of Citizen, the Politics of Educating for Democracy / Westheimer & Kahne. // American Educational Research Journal. – 2004. – №41. – С. 237–269.

29. Wiener P. Dictionary of the History of Ideas: Studies of Selected Pivotal Ideas / Philip P. Wiener, 1973. – (Constitutionalism). – С. 485, 491–492.

30. Young W. Civic Virtue and Western Civilization [Електронний ресурс] / William Young // National Association of Scholars. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: https://www.nas.org/articles/civic_virtue_and_western_civilization.

31. Антонович М. Україна в міжнародній системі захисту прав людини: Монографія / М. Антонович – К.: Видавничий дім "КМ Academia", 2000. – С. 27.

32. Демократія: від теорії до практики / [Г. Берроуз, І. Совсун, С. Буров та ін.]. – Київ, 2018.

33. Загальна декларація прав людини [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_015.

34. Закон України "Про громадські об'єднання" [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.

35. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 1997. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80?test=XX7MfyrCSgkyQdPIZiKEmxN8HI4Z6s80msh8Ie6>.

36. Закон України "Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини", 1998. – (Відомості Верховної Ради України (ВВР)). – С. 99.
37. Конституція України., 1996. – (Відомості Верховної Ради України (ВВР)). – С. 141.
38. Коэн Д.Л., Арато Э. Гражданское общество и политическая теория. – М.: Издательство «Весь Мир», 2003. - 784 с.
39. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права (Міжнародний пакт ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР N 2148-VIII (2148-08) від 19.10.73) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_043.
40. Постанова КМУ від 3 листопада 2010 р. N 996 "Про забезпечення участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики" [Електронний ресурс]. – 2010. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-2010-%D0%BF>.
41. Правові механізми взаємодії держави і громадянського суспільства в Україні: історичний досвід і виклики сучасності: наукова записка / [Горбатенко В.П. (кер. авт. кол.), Кресіна І.О., Кукуруз О.В., Тимошук В.П., Стрельцова О.В., Матвійчук Л.О.]. – К.: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2013. – 82 с.
42. Степаненко В. Громадянське суспільство в Україні. «Помаранчева» стадія становлення // Віче. – 2005. – №2. – С.49-55.
43. Хартія Ради Європи з освіти для демократичного громадянства та освіти з прав людини – Київ: Основа, 2017. – 44 с.
44. Цвих В. Громадянське суспільство. Навчально-методичний посібник / В. Цвих, О. Горбняк, В. Кобильник. – Кам'янець-Подільський: Абетка Світ, 2009. – 111 с.

Додаткова література:

60. Hansen P. Hannah Arendt: Politics, History and Citizenship / Phillip Hansen., 2013.
61. IREX. Protect Yourself from the Flood of Information [Електронний ресурс] / IREX, Academy of Ukrainian Press, StopFake – Режим доступу до ресурсу: <https://www.irex.org/sites/default/files/pdf/citizen-media-literacy-project-trainer-manual.pdf>.
62. The U.S. Declaration of Independence [Електронний ресурс]. – 1776. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.archives.gov/founding-docs/declaration-transcript>.
63. Tonge J. Does Citizenship Education Make Young People Better-Engaged Citizens? / J. Tonge, A. Mycock, B. Jeffery. // Political Studies. – 2012. – №60. – С. 578–602.
64. Weigle M. Civil Society in Reforming Communist Regimes: The Logic of Emergence / M. Weigle, J. Butterfield. // Comparative Politics 25. – 1992. – №1. – С. 1–23.
65. What is International Humanitarian Law? [Електронний ресурс] // International Red Cross. – 2004. – Режим доступу до ресурсу: https://www.icrc.org/eng/assets/files/other/what_is_ihl.pdf.
66. Whipps H. What is the Magna Carta? [Електронний ресурс] / Heather Whipps. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.livescience.com/2458-magna-carta-changed-world.html>
67. Альтернативна енергетика України: особливості функціонування і перспективи розвитку : колект. моногр. каф. менедж. альтернат. джерел енергії / [Г. М. Калетнік та ін. ; за ред. проф. Г. М. Калетніка]. - Вінниця : Едельвейс і К, 2012. - 255 с.
68. Альтернативний звіт про реалізацію Україною положень конвенції ООН про права дитини 2002–2008 – К., 2009. – 90 с. – (Підготовлено громадськими організаціями України) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unicef.org/ukraine/report-ukr.pdf>.
69. Б. Цимбалістий. Тавро бездержавности. Політична культура українців. – Київ, 1994. – С. 58.
70. Багров Н.В. География в информационном мире. – К: Либідь, 2005.

71. Білявський Г.О. Основи екології : Підручник для студ. вищих навч. закладів / Г.О. Білявський, Р.С. Фурдуй, І.Ю. Костіков. – 3-є вид. – Київ : Либідь, 2006. – 408с.
72. Борейко В. І. Економіка довкілля та природокористування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. І. Борейко ; Нац. ун-т вод. госп-ва та природокористування. - Рівне : НУВГП, 2011. - 254 с.
73. Гиря Г.В. «Кольорові революції» їх сутність та вплив на еволюцію політичних систем на прикладі України та Грузії // <http://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/32227/28896>
74. Горшков В.Г. Физические и биологические основы устойчивости жизни / Горшков В.Г. – М.: ВИНТИ. 1995 – XXVIII. - 472 с.
75. Грекова Б. Д. Правда Русская. II. Комментарии / Б. Д. Грекова – М., 1947. – (АН СССР). – С. 640.
76. Гречко Т.К., Лісовський С.А., Романюк С.А., Руденко Л.Г. Публічне управління в «Зелена» економіка крізь призму трансформаційних зрушень в Україні / Буркинський Б.В., Галушкіна Т.П., Реутов В.Є. – Одеса: ППРЕД НАН України – Саки: ПП «Підприємство Фенікс», 2011. – 348 с.
77. Забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку: [навч. посіб.] / Т.К. Гречко, С.А. Лісовський, С.А. Романюк, Л.Г. Руденко. – Херсон: Грінь Д.С., 2015. – 264 с.
78. Дарендорф Ральф. После 1989: Мораль, революция и гражданское общество. Размышления о революции в Европе. М.: Ad Marginem. 1998. - 272 с.
79. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища: Навч. Пос.. - К.: Знання, КОО, 2002. - 203 с.
80. Договори і постанови прав і свобод військових між Ясновельможним Його Милості паном Пилипом Орликом, новообраним гетьманом Війська Запорізького, і між генеральними особами, полковниками і тим же Військом Запорізьким з повною згодою з обох сторін [Електронний ресурс]. – 1710. – Режим доступу до ресурсу: <http://gska2.rada.gov.ua/site/const/istoriya/1710.html>.
81. Дронова О.Л. Запотоцький С.П. Сучасне природокористування: суспільно-географічний контекст : навчально-методичний посібник.–К.: Прінт-Сервіс, 2018. – 214 с.
82. Дронова О.Л. Фактори ризику техногенних надзвичайних ситуацій в Україні: Монографія /– К.: Інститут географії НАН України, 2011 – 270с.
83. Екологічний менеджмент: Навчальний посібник / За ред. В.Ф. Семенова, О.Л. Михайлюк.- Київ, Центр навчальної літератури, 2004.- 407 с.
84. Економіка природокористування : підручник / Хвесик М. А. [та ін.] ; [за ред. Хвесика М. А.]. - К. : Аграр Медіа Груп, 2013. - 333 с.
85. Економіка природокористування і охорона довкілля / НАН України, Рада по вивченню продуктивних сил України ; відп. ред. Б. М. Данилишин. - К. : [б.в.], 2005. - 376 с.
86. Жінки в добу змін, 1989-2009: Польща, Чеська республіка, Словаччина, Східна Німеччина та Україна // <https://ua.boell.org/sites/default/files/women-in-times-of-change-www.pdf>
87. Карпенко О. В. 13. Механізми формування та реалізації сервісно-орієнтованої державної політики в Україні : дис. докт. держ. упр. : 25.00.02 / Карпенко О. В. – К., 2016. – 466 с.
88. Кліменко О. М. Інвайронментальна економіка : навчальний посібник для студентів / О. М. Кліменко, М. А. Мащенко. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2015. – 176 с.
89. Кононенко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник / О.Ю. Кононенко. – К.: ДП «Прінт сервіс» , 2016. - 142 с.
90. Країнознавство: основи теорії: навч. посіб для студ.геогр.спец.вищ.навч.закл./Б.П.Яценко, В.К.Бабарицька.- К.: Либідь, 2009.
91. Куницька Ганна. Протестна активність як складова політичної участі <http://social-science.com.ua/article/285>

92. Лісовський С.А. Основи сталого (збалансованого) економічного, соціального, екологічного розвитку / С.А. Лісовський. – Житомир, 2007. – 108 с.
93. Лісовський С.А. Природа і суспільство: баланс інтересів на теренах України / С.А. Лісовський. - К.: Інститут географії, 2009. – 300 с.
94. Мартієнко А. І. Економіка природокористування: адміністративне управління : монографія / А. І. Мартієнко, Н. І. Хумарова ; НАН України, Ін-т проблем ринку та екон.-екол. дослідж. - Одеса : ППРЕЕД НАНУ, 2017. - 300 с.
95. Мельник С. В. Економіка природокористування : навч. посіб. для студ. екол. спец. / С. В Мельник. - О. : Наука і техніка, 2012. - 223 с.
96. Мюррей Р. Цель — Zero Waste. (Перев. с англ.). — М.: ОМННО «Совет Гринпис», 2004. — 232 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу:<http://www.greenpeace.org/russia/Global/russia/report/2004/6/zero-waste.pdf>
97. Наукові засади розробки стратегії сталого розвитку України: монографія / ППРЕЕД НАН, ІГ НАН України, ІППЕ НАН України. – Одеса: ППРЕЕД НАН України, 2012. – 714 с.
98. Олійник Я.Б. Основи екології: підручник /Я.Б.Олійник, П.Г. Шищенко, О.П. Гавриленко. – К.: Знання, 2012. – 558 с.
99. Олійник Я.Б., Запотоцький С.П., Пересекін В.М. Управління використанням природних ресурсів Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни. К.: ВГЛ «Обрії», 2008. – 284 с.
100. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням : Підручник для студ. екон. спец. вищих навч. закл. / заг. ред. Л. Г. Мельник, М. К. Шапочка. - Суми : Університетська книга, 2006. - 760 с.
101. Офіційний сайт Генеральної асамблеї ООН. Документи з питань сталого розвитку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.un.org/en/sections/what-we-do/promote-sustainable-development/index.html>
102. Офіційний сайт Міністерства екології та природних ресурсів України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://menr.gov.ua>
103. Почепцов Г.Г. Віртуальні революції: використання віртуальних об'єктів при зміні влади / Г.Г. Почепцов // Політичний менеджмент. — 2004. — № 4 (7). — С.10—22. <http://www.politik.org.ua/vid/magcontent.php3?m=1&n=29&c=443>
104. Права людини в Україні - 2008. Доповідь правозахисних організацій [Електронний ресурс] // Українська Гельсінська спілка з прав людини. – 2009. – Режим доступу до ресурсу: <http://khpg.org/files/docs/1246095196.pdf>.
105. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття» – Пер. з англ. - К.: Інтелсфера, 2000. – 360 с.
106. Розвиток біоорієнтованої економіки та підвищення економічної ефективності управління природокористуванням : монографія / [Талавирия М. П. та ін.]. - Київ ; Ніжин : Лисенко М. М. [вид.], 2015. - 327 с.
107. Руденко В.П. Менеджмент природоохоронної діяльності: у 3-х част.: підручник / В.П.Руденко, М.Т.Гостюк, І.В.Кібич та ін.. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2014. – 440 с.
108. Руденко В.П., Руденко С.В. Оцінка природно-ресурсного потенціалу України як основа менеджменту природоохоронної діяльності: Монографія / В.П.Руденко, С.В.Руденко. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2014. – 248 с.
109. Стан виконання в Україні положень «Порядку денного на ХХІ століття» (2002 – 2012) / За ред. Л.Г. Руденка – К.:Академперіодика, 2014. – 359 с.
110. Стратегічні пріоритети безпечного розвитку України на засадах «зеленої економіки»: монографія / В.Г. Потапенко ; [за наук. ред. д.е.н., проф. Є. В. Хлобистова]. – К. : НІСД, 2012. – 360 с.
111. Тарасова В.В., Малиновський А.С., Рибак М.Ф. Екологічна стандартизація і нормування антропогенного навантаження на природне середовище / заг.ред.професора

В.В.Тарасової Навч. посібник. — К.: Центр учбової літератури, 2007 — 276 с.

112. Указ Президента України «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року» №722/2019 від 30.09.2019 р. - Електронний ресурс. Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/documents/7222019-29825>

113. Україна: поступ у ХХІ століття. Стратегія економічного та соціального розвитку на 2000-2004 роки: послання Президента України до Верховної Ради України 2000 року (фрагмент статті) // Урядовий кур'єр. - 2000. - 23 лютого (№ 34). - С. 7

114. Фисун Александр. Политическая экономия «цветных» революций: неопатримониальная интерпретация // http://philosophy.karazin.ua/ua/kafedra/staff_pol/books/fisun/fisun_prognosis.pdf

115. Царенко О. М. Основи екології та економіка природокористування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. М. Царенко [и др.]. - Суми : Університетська книга, 2007. - 592 с.

116. Цілі сталого розвитку в Україні. - Електронний ресурс. Режим доступу: <http://sdg.org.ua/ua/sdgs-and-governments>

117. Цілі Сталого Розвитку: Україна. Національна доповідь 2017. – К.: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017. – 176 с. Електронний ресурс. Режим доступу: http://un.org.ua/images/SDGs_NationalReportUA_Web_1.pdf

118. Якимчук А. Ю. Економіка природокористування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. Ю. Якимчук, А. Л. Черній ; Нац. ун-т водного госп-ва та природокористування. - Рівне : [б. в.], 2010. - 274 с.